

Kueer de riäk de meth – Ye rët

Riäk de meth në rët ee kueer ye yin liëc cök käac ke nyic

kuer tuerj ee ba ruk looi në thiëc käke wal wenë akim. Në ye theer ke thiëckë ke akim abi:

- nyic men pieth ye kueerë ke yiin
- kueer yenë ke riääk de meth luoci thin në rët lueel
- juuir kë ye yiac tinjic ku them de rim ci të köörë keek
- yin yiëkë athör de gam ba thany na koor ba lotuerj
- looi ajuer de riääk de meth

Në akiim kök yiic ke kueer ë riäk de meth ee rot looi në ye köl tönj de thiëc këne; në kök yiic, në köl dët.

juëer/ajuer de riäk de meth në rët

- Duönë mäth, cam wëlë dëk (ke cie pü eya) në thee ka dhetem yiic ke rët noot. Ye këne ee kë de pial du të nonj yin aræmdit.
- Juuir ba töu në akim ke thee lik noot.
- Bëi ë:
  - kä ye riem gël
  - athör duön de tooc (të köörë yeen)
  - kard duön de Medicare
  - kard duön de muöök ë pial (na koor), ku
  - gæer de kë ci akim thiëc.
- Juuir ba nañ raan dët leer yin baai.

Aræm de riäk de meth në rët

Ye rot gæci në akim, aræm de kueer de luoci alëu bi yic nañ:

- aræm abën – yin këc thöök në kueer rët yic
- aliir ye col nitrous oxide – ye kë de' nur ye koc cök nin' (na ca päac, ku vca rot pälpiny ku biëtë)
- Aræm koor – wëlë da aræm aye wuöm në thök de murdu thok ciën të ye yök ke nëk, wëlë/ka
- Aræm koor këne pëlröt piny.

Kueer de riäk de meth në rët

Kueer juëc ke riäk de meth në rët aaye looi në 'thuët bei (aliir) ye nõöth' ku kee degiik ka 15 jot.

Kueer atöu ci menë:

- Akër de murdu aye liep arëët.
- Kë thiin yörice aye tääu në adhiën du yic.
- Liëc aye nyaai në thuët bei amääh.
- Kë ye adhiën du tinjic col Currette aye luöoi bi nyic men cin kë töu në adhiëëthic.

Të cī riäk de meth në rēt tēek

Ba rišć de tuaany cuštpiny, në wiik ka reu ke rētdu cī thök (wēlë/ka nīn lik të cīi kuēer thök):

- Waakë ke yīn cīi rōt moor.
- Dušnë rōt beerë cōk tēšcë/guac.
- Dušnë beer lo kuaŋ.
- Lušši ë kã pieth ye tãau në muric të bīi doora ke cie kã keen dhie ye cōl tampons.

Ye nen kōor yīn jiēem de wal të cīnë riäk de meth tēek

Yīn bī naŋ kuēny de cōk de ruk cī looi në wiik lik kenë akīmdu.

Tīŋ akīmdu, GP wēlë/ka akut de akīm ye luui ë kã ye dac looi ēlantōŋtēi na:

- kuēerdu acī rōt juak bī dīt
- yīn cī tušć yōk
- Yīn nōŋ arēmdīt wēlë/ka nēk de kōu (yi yiäc).

kã ye bēn bei thīn ku lēu bī kē riäk de meth në rēt cōk rilyic

Kã ye bēn bei thīn të cīi rēt tēek aalik ku ka ye rōt looi ë ke ye diäk në bōštic tēnë riäk de meth në rēt. Riäk de meth acī looi në pēši ka diäk yiic, ke yen yenë riäk de meth juēc looi thīn, ye naŋ kã ye bēn bei thīn ë ke lik.

Kã rac arēet ye rōt looi në riäk de meth në rēt acīi rōt ye dac looi, ku ka nōŋiic ke kãkë:

Kã ye rōt looi	kã ye yeen nyuōth wēlë kã ye bēn bei thīn	Yeŋō kōor bī looi
Kuēerdīt (kuēer dīt arēet; alēu bī yeen nyuōth ke riäk de meth kēc thök)	<ul style="list-style-type: none"> • Kuēer dīt ye kã yenë kē kuēer gēl ka reu rišćk në thaa në theε juēc në theεr ka reu. • Tēek de rim cī dušt thōŋ në lemōn thiinē. • Ba rōt yōk ke yīn kōc wēlë/ka ca thōök. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lōor të de dōc ye dac looi • Cōl 000 bī riän de kã ye rōt dac looi bēn wēlë/ka ba lo panakīm dušn thiök ke yīn tēde abak de kã ye rōt dac looi (dušnë gēer në rōt, cōk raan dēt leer yīin) • Alēu bī dōc në kē yenë yeen thuēt bei në adhiēēthic cōl curettage • Alēu bī mīitē guōp kōor (yekēnë acīi rōt ye dac looi).
Tuaany ye yīn yōk	<p>Kã lēu rōt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arēem dīt arēet wēlë/ka naŋ de kōu (yiēc) • kã ye bēn bei në muric • atušć • kuēerdīt • dhäär • yäc • aŋšćk 	<ul style="list-style-type: none"> • Lōor të bīnë yīn dac tīŋ bī yīn dōc • Tīŋ akīmdu, GP wēlë/ka akut de panakīm ye luui në ye dac looi ēlantōŋtēi bī yīn dōc në wēl ye guōp gēl cōl ke antibiotics
Bī nēŋ të cī nōk në adhiēēthic Yekēnë acīi rōt ye dac looi acän riäk de meth në rēt aye looi në raan yeen arēet	<ul style="list-style-type: none"> • Ye raan ye kōc reet yiic tīŋ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aye tīŋ ku dōc ēlantōŋtēi në raan ye kōc reet yiic

Kä ye r3t looi	kä ye yeen nyu3oth w3l3 kä ye b3n bei th3n	Yeŋö k33 b3 looi
<p>K3 c3 rac t3n3 w3l3/ka b3 mur thok 33k k3c</p> <p>Yek3n3 ac33 rot ye dac looi ac3n ri3k de meth n3 r3t aye looi n3 raan yeen ar33t</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yek3n3 al3u b3 k3 rac b3i n3 li3ny d3t b3 b3er b3n. 	<ul style="list-style-type: none"> • N3 the3 ke li3ny d3t bi b3er b3n ke raan du3n (ak3m) de k3ke dhi3th ab3 y33n j33m

W3l ju3c

Yen ath3r de yith k3n3 ee t3ŋ de ath33r ke yith ka di3k ye jam n3 ri3k de meth n3 L33k de G33r de K3ke P3al. Yin thi3cku ba tiŋ 3ya

- Kueer de ri33k de meth– n3 wal.
- Ri3k de meth.

C3 pu3l ku gut3 bei n3 Akuma de Victoria, 1 Treasury Place, Melbourne.

© Walaya de Akut de P3al ku K3ke Lu33i de K33, P33i T3k 2019

At3u n3 <<http://healthtranslations.vic.gov.au/>>